Пролетаред ћэшу мэлата, ијэкъы!

ГЪЙА ТЭЭЗ

ОРГАНА КМ ПК ЭРМЭНИСТАНЕ
„ЛЭЗ ЮЭЗУ" ОРДЫЛЬ СЪЯ ЧЪЕЗЫЛЪЫ
„РЙА ТАЗА" ОРГАН ЦК КП АРМЕНИИ

№ 16 (1244) | Пенщшэм, 23-е февраль сала 1961 | Цимат 2 капек

43-салйа Ордийа Советие

Чыг у се сал бэре нава агъре революцыа Октябърейэ Советскэ Мэшыда, къ шэр'къ'арйа сэртда бона сазкърына ймнана'а гу я гЭндийа Qэчэтед Wэ-т'ане Советиейэ Сильъ'дарие хЭлъэн, хЭлъэн ордийа цуг'е т'эзэ, йа кЭ азайи у сэрхжэтйа дэчэзэ Советие ужэйкър, эw бордже хжэи интернасионалие сфдани, е кЭ р'евоайуса Октябърае пешда к'ъпанцЬбу.

Ордийа Сэра цаныа wа'де интернасиа империалистие у шэр'е бажарварие эскэре интервента у гвардиане сни Н'ъпшэ'анэ у дижана Советие хжойыкър.

Нфуспарйа Ленине мэзын, хбата Партиа Комунистиейэ сабасэтие у т'ошкидарие энгузмаза т'эмамийа цмэ'те, т'фэсфйа ордие у массед хбат'ар—ван Н'эму мощал да Ордийа Сер, кЭ эw Н'але зэ'фи чъгъыда дьжмына аг'т'ю у дна qэwшбэ.

Wэ'де шэр'е Н'ждийаеи дЭдала бзэкЭ гэлэн гна к'это сэр мъле цмэ'те мо у Qэwэтед wейэ Сильъ'дарие. Гранйа шэр' Н'имли к'этьбу сар жанэ у жана эw инсна хжойа т'ар'ицн ян бь сианат qэдандыз у фашистед Алман у инантристед Чэлэп qэдэ р'эш Нсскерьэн. Бь wэ ат'ьдарйа хжэва жана т'эмамийа мэръже жъ гафхэрыа чудтийа фашистие взакърын. Ордийа мэ бэр ч'э'зе т'эмамийа дийае пешда нат, чажа Ордийа э'фатие у мерхасие.

Дь салед шер'дэ эскэред Ордийа Советие бь 12 милион орден у медалзва Нэтынэ р'эwакърые. Жь 11 Н'эзэр шэр'зна зедэтъэр нзве Мерхасе Т'фэда Советие стонцы, жь жана 102 мэрыз кЭ цэра зайиди wи каин фун.

Ат'ьдарйа Т'фэда Советие дь шэр'е Wэт'инжейи Мэзыкъэ-эw ат'ьдарйа социализмиейэ Н'эмдийаеи т'ариqиэ. Эw бу э'фатйа цмэ'та советие у Qэwэтед wейэ Сильъ'дарией нэбинан. Эw чъ кЭ пани wе ат'ьдарие пешда нат, зание р'езултатед хжэва т'ариqа мэрывае нэза тъштед бса нэдитьэ. Цмэ'та советие у шэр'ванед we борше хжойи wэ'эн'ъзие у интернасионалие бь сианэти qэдандыз, бь сайа ж'жаде цеpгэк жэатед Европзеда у Асиzда цмэ'та хбат'ар дичан Нэдда дэсте хжэ.

Дь Э'дамэтийа Шекъдарйа жэк'ипед партиед комунистие у п'алада мэна нойабре сала 1960—да те готьне: «Qэwэт у ковида Нъйа избатькърые. Щер'данйед империализме у qэwэта wейэ сэрэкъ—фашизме—жэки бь дэсти шэр' пеплачуйна т'ариqие бЬдиэ сэнъзандые, къорц'учбун. Т'ацэта империализме нгъншгте, жэки Европзеда у Асиzда пешйа р'евэлйусиаед социализме бЬгро. Социализм бу система н'эждийае».

Qэлсъкърына qэwэтед империалистиейэ р'еакционэ сэрэкэ э сьстбуна империализме жощалед лайиц сазкърын бона пешдачуйина шэр'к'арйа цмэ'тед колониалэ зор сэба азабуна хжэ. Жэкэ милиард у нинэк мэрыва инре дэвтэжнед дэрэкэ жъсту хжэ жеда аванъна.

Эм 43-салйа Qэwэтед ТРСС Сильъ'дарие дь Н'эйамэки бсада дЬдиэ къ'ыше. wэхта цмэ'та советие экономика у культура хжэ бь гавед мэзын пешда дЬдэ у шэр'къ'арие дькэ бона мисэкърына программа чекърына комунизмейэ мэзын, йа кЭ qЭр'ат'а ПКТС 21-е дэнийэ пешйа мэ.

Qэарел Пленума Комморк'эзйа ПКГС йанкаре чажа т'эмамийа чалетэ, бса жи р'есгублика мэда к'эта хбатейэ нбинан пешда энино. П'але у qЭльъчиед достчехана, завод у фабрика, хбатчиед колхоз у совхоза бона Н'ЭрмэтэqЭр'ат'а ПКТС 22-а к'этьно нава лэша сосиализте, борщдариед йа бльц Нъдьлъно сэр хжэ, мощалед т'эзэ сазлькн, жэки сала Н'эвтсалиейэ сьсйа бьГнжкэ ачъхиед дЬа мэзын.

Достанинед wэхате мо у т'эмамийа лагера сосиализме qЭрфе дъхэ дъле к'омед империалистиейэ р'еакционэ, ед кЭ эw хжанэтйурзме у агресие дьгрые. Т'эмамийа лагера сосиалистие, пешдйатьна wэхатед маинэ э'дзайЬъз, зе бса жи партиа гаэн цмэ'та мо у Qэwэтед wейэ Сильъ'дарие дЬдэ, жэки эw т'ъме къ'ышйабун, жэки эw т'ъме хжойыкъна wэлет у эораЬа Ордие qэwинкЬн.

Эскэред советие т'эмиед Партиа Комунистие у Комморк'эзиа wейэ ленинне ноли р'онйа ч'эзе хжэ хжойыкън, заявобуиед хжойэ эскэрие дЬа зедэдькын у бь ч'ожед индиада Нэрэ зорва сильъ'къи qэлэча э'дзайе у азайеда сакьынпе у Нэр дофэи Нзьрьи шЬхЬе комунизмеи мэзын хжойыкън.

Органов, Н.Байрамов, дэwсгртиед Сэдре Совета Министред ТРСС В. Н. Новиков у Д. Ф. Устинов, министред ТРСС у РУССФ, сэдред комитеед Совета Министред ТРСС-йэ дэwлэте, бэв у кандидатед бЬитйа Комитеэ Мэрэ'эзиейэ ПКТС, маршалед Т'фэда Советие у нафсед маййн р'эсми чуна пешйа Л. И. Брежнеев.

Дипловат, жур'налистед wалатед дорэкэ жи аэродромеда бун.

Л. И. Брежнев'э т'эвайи нафсед пер'а дьгэр'йан жи вэгэр'йанэ Москвае.

(ТАСС)

Л. И. БРЕЖНЕВ ЖЬ АФРИКАЕ ВЭГЭР'ЙА

21-е феврале Сэдре Сэдртийа Совета ТРСС Т'эwгэбдыл Л. И. Брежнев жь Африкае вэгэр'йа Москвае.

Аэродрома Внуководза, йа кЭ бь бэйрэqед Т'фэда Советиейэ дэwлэтэва Нъгбу хэнлаьнце, гэлэк wэк'инед хбат-к'ared п'ай'эхт, Нэвалед Н. Г. Игнатов, Ф. Р. Козлов, А. И. Микойан, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Е. А. Фурсева, Н. С. Хрущов, Н. М. Шверник, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, дэwсгртиед Сэдре Сэдртийа Совета ТРСС Т'эwгэбдыл Н. Н.

Бэрбь чэр'лт'а ПКТ'С 22-а

П'але завода Ереванейэ апаратед электрикие Сайаде Мсто бона Н'ЭрмэтэqЭр'ат'а ПКТС 22-а к'этйэ лэще у пешданнед р'ожде бь 110-120 сазэра дьqэдинэ.

Шъкъда: Сайаде Мсто wэхте хбате. Фото йа В. Чатоев

Цвата пешванед дэранине

Сэра к'оч'ка комбината Кировканейэ сар нзве Ал. Мйасникйанэ культураеда, йа кЭ бь э'йди Нъгбу хэманьке, цвата пешванед сэнэйа бажер Нэта дорбалькърые. Цватед бса жи делегасиед хбат'ared Бат'уние, Сухуние, Сумгаите Нэзэр бун.

Цвате р'езултатед лоща чар бажарэйэ сосиалистиейэ традисионэ сала 1960 э'нэ'нэкър. Дорнэда ме църеда к'ат'ьбед комитеед бажарэйэ партиае С. Балалйан, Н. Борик, В. Ширйазеае у Ф. Алиев хбордан.

—Нэца Кировакан—Бат'уни—Сухуми—Сумгаитйа традисион,— к'ат'ьбе комитеэ бажаре Кироваканейэ партиае С. Балалйан гот,—нэ кЭ т'эне али бь ачъхи qэландыл пешданнед Н'эвтсалие дькэ, зе бса жи али qэwинкЬрына достн, Нэр'ашбхЭлкьын у зэнЬвакърына цмэ'тед майэ бра дькэ. Сайа ме лоще хбат'ared мэ гЬнинтьэ ачъхиед мэзЬ. Нанна дэранина продуксиа т'омэри сала 1960 13 р'ожа жь wэ'эз зутьэр Нэта qэландые

у жь плане дэр бЬае чэнд милион маната продуксиа Нэта бордане. Достчехаед сэнайеда wэкэ 300 дэнэр, машинэ у техника т'эзэ Нэтъна щинжэкърые, щоп реед пай Нэв Нэтъна хбтандые. Нэр гэлэк щур'ед продуксиейэ т'эзэ Нэтъне дэранине. 500 Н'эзэр киловат-сат'ат энергиа электрикие, 17,4 тонна метале р'энги Нэтйэ Нешландые.

Хбат'ared Бат'уние у Сухуние жи пешданина дэранина продуксиа сэнайеэ сазэwэхте qэландьэ. Сумгаит'йа завод у сехед т'эзэ, макиа 58 Н'эзэр метред квадрати авайед жийине дано хбтандые, щур'ед продуксиейэ т'эзэ дано, wэки бона малъэбуна цмэ'тие гэлэки керНатино.

Пшне бойрэед дорбазок дано колектиед щерга достчехана, ед кЭ сала Н'эвтсалиейэ хбдала гЬнинтьэна ачъхиед мэзЬ.

Пшне т'эвгазед цвате бориданред бажаре Кировканейэ сосиалистиейэ сала 1961-е э'нэ'нэкърь у т'эстицкырь.

(АЭТ)

Чекърьнед Алавердиейэ т'эзэ

Мэрк'эза нэЬ'нйа Алавердие чъдае дъго балъчк. Вра сал бь сал бона цмэ'та бажер у достчехаед сэнайе, гэлэк авайе жийине у обйектед сэнайе тенэ чекърые. Тэне исал Н'этани мэнЬ гблане цвш авайе жийине, Нэр йэк бь 32—40 от'ахи we бень хбтандые. Соqада нэЬ'нейа мэрк'эзйа дэт бь чекърына авайе кинейэ т'эзэ къ'ышъ. Wа бэре ч'эме Дебедеь Н'име завода пэнер дьк'олы, йа кЭ сале we 10 тонна нъсълэта шир бешърэ. Зутьэрже we дЬ п'ъра сар ч'эме Дебеде бЬлнэ хбате.

Бона фрокърына комбината Алавердиейэ сфьрЬимае исал 22 обйектед т'эзэ we бень чекърые.

Сала Н'эвтсалиейэ сьсйада мэрк'эза нэЬ'нйа Алавердие we дна бэгэwбэ, дна пешда Нэр'э.

С. Нанобйан

Наве wан we т'ъме бира мэрьвед советиеда бэ

Бэ'са дорЬэда бь мкэнэти кЬшъна премйер-министре Р'есгублика Конгое Патрис Лумумба у Нэвалнэгбэрэд wида Нерса хбат'ared нэЬ'нйа Арташае ари р'ъкърЬэ. Нэр дора митингед шкиатькърынейэ н'эр'эмэра тенэ дорбазьлрые.

Митинга колектива завода пэмбб'эмыькърЬнеда инженере сэрэкэ Н. Накобйан гот:

—Нае Патрис Лумумба у Нэвалнэгбэрэд wи we т'ъме бира мэрьвед советиеда бьминэ. Цмэ'тед азайЬ'ъз цэлатед мкэнэт—колонизаторет Белгиае у т'эрбфдареd wан бь Нерс гбнае'эр пъвЬи. Колектива завода мэ дьжwэзэ, wэки цэлата бьдиэ суде. Эм дьжwэзЬи, wэки к'этьбе Т'МП-э сэрэкэ Намарцеля у жь чдлае дэр бЬае чэнд милион маната продуксиа Нэта бордане. Достчехаед сэнайеда wэкэ 300 дэнэр, машинэ у техника т'эзэ Нэтъна щинжэкърые, щоп реед пай Нэв Нэтъна хбтандые. Нэр гэлэк щур'ед продуксиейэ т'эзэ Нэтъне дэранине. 500 Н'эзэр киловат-сат'ат энергиа электрикие, 17,4 тонна метале р'энги Нэтйэ Нешландые.

Хбат'ared Бат'уние у Сухуние жи пешданина дэранина продуксиа сэнайеэ сазэwэхте qэландьэ. Сумгаит'йа завод у сехед т'эзэ, макиа 58 Н'эзэр метред квадрати авайед жийине дано хбтандые, щур'ед продуксиейэ т'эзэ дано, wэки бона малъэбуна цмэ'тие гэлэки керНатино.

Пшне бойрэед дорбазок дано колектиед щерга достчехана, ед кЭ сала Н'эвтсалиейэ хбдала гЬнинтьэна ачъхиед мэзЬ.

Пшне т'эвгазед цвате бориданред бажаре Кировканейэ сосиалистиейэ сала 1961-е э'нэ'нэкърь у т'эстицкырь.

(АЭТ)

Чекърьнед Алавердиейэ т'эзэ

Мэрк'эза нэЬ'нйа Алавердие чъдае дъго балъчк. Вра сал бь сал бона цмэ'та бажер у достчехаед сэнайе, гэлэк авайе жийине у обйектед сэнайе тенэ чекърые. Тэне исал Н'этани мэнЬ гблане цвш авайе жийине, Нэр йэк бь 32—40 от'ахи we бень хбтандые. Соqада нэЬ'нейа мэрк'эзйа дэт бь чекърына авайе кинейэ т'эзэ къ'ышъ. Wа бэре ч'эме Дебедеь Н'име завода пэнер дьк'олы, йа кЭ сале we 10 тонна нъсълэта шир бешърэ. Зутьэрже we дЬ п'ъра сар ч'эме Дебеде бЬлнэ хбате.

Бона фрокърына комбината Алавердиейэ сфьрЬимае исал 22 обйектед т'эзэ we бень чекърые.

Сала Н'эвтсалиейэ сьсйада мэрк'эза нэЬ'нйа Алавердие we дна бэгэwбэ, дна пешда Нэр'э.

С. Нанобйан

Наве wан we т'ъме бира мэрьвед советиеда бэ

Бэ'са дорЬэда бь мкэнэти кЬшъна премйер-министре Р'есгублика Конгое Патрис Лумумба у Нэвалнэгбэрэд wида Нерса хбат'ared нэЬ'нйа Арташае ари р'ъкърЬэ. Нэр дора митингед шкиатькърынейэ н'эр'эмэра тенэ дорбазьлрые.

Митинга колектива завода пэмбб'эмыькърЬнеда инженере сэрэкэ Н. Накобйан гот:

—Нае Патрис Лумумба у Нэвалнэгбэрэд wи we т'ъме бира мэрьвед советиеда бьминэ. Цмэ'тед азайЬ'ъз цэлатед мкэнэт—колонизаторет Белгиае у т'эрбфдареd wан бь Нерс гбнае'эр пъвЬи. Колектива завода мэ дьжwэзэ, wэки цэлата бьдиэ суде. Эм дьжwэзЬи, wэки к'этьбе Т'МП-э сэрэкэ Намарцеля

Qəwle алт'ндарийа комунизмейə пəрə фарз

Шэр'н'ярийа бона пешдабърына мэлнбубуна гӧндитие—эw qəwne чекырына мохлуфтийа комунистийе пəрə фарзэ, эw э'йни шӧхӧле h'ӧмшкэ'тиейə.

(Жь фəрə Пленума Коммəр'эзиа ПКГС йанваре)

Пленума Коммəр'эзиа ПКГС йанваре э'ире партиае у мэзетда ме щики фəрə бырэ.

Нэwа э'йанэ, пленуме фəрэ фбкулкэр. wэки гиан гӧр'эт'а Партиа Комунистиейə Т'фэда (Советиейə 22 бь ерекьи, р'эзултатед шewрдарийа wэк'илеt партизеи комунистие у н'эла э'н'ялкэ у к'ур, hэр эли-эа пəрса дефолда сранилна плана хъэлэте у борщдариед социалистиейə сала 1960 алие дəранина пруктует хwэалибешцарькыне у h'эйwанэтхwайкьрьнеда у алие жан продуктада, ед кӧ фротна дэwэзте у дэрhэса мэщалед дьч пешцабърына мэлнбубуна гӧндитиеда э'н э'ялкэр. Программэа мэлн hатйа сальрьне бона хэбтанында h'ӧму мэщала wэки мэлнбубуна мэлэ социалистиейə гӧндитие йа пешца бъбьи.

К'ӧмэждарийа агитатор

Пай пленума сентйабрейə сала 1955-йа т'ардицир'а гӧндиз гӧбастиеед мэлнбубуна пешца hатьыз. Гыщ дэрhэса wе йокеда лъдьыз. Ле wэи қомзада, wэхтымощалед бизниед бажара у гӧндаййə к'ър'ине зедэ бунэ, р'эqэма бизниед wолет зедэ буйэ, йа зэ'ф продуктед мэлнбубуна гӧндитие лъзьын. Дəранина пруктута гороже т'ъме жь р'эwаца бизалийа зедэтър бь.

Хзмəткърьна щмаэ'те бь т'эмами р'азикьн

Дəранина мэлнбубуна гӧндитие бса гороже бе т'ошкилкърьне, wэки эw hэр сал hэр р'эзгарэко саледа бь чалэкэ лъзьм продукта бьда wолет, wэки р'эwацца щмаэ'те бь т'эмэми р'азиньн.

(Жь фəрə Пленума Коммəр'эзиа ПКГС йанваре)

Шӧхӧле сэрэкэ вь шэр'к'ярийа, кӧ бона н'ър'кърьна продуктед мэлнбубуна гӧндитие те кърьне, эw бльнцкърьна куатурэ хъэлибешцарькыне. Р'эк'ынкърьна система мэлнбубуна бь бэмк избатърэн wе йокеда р'ялэка мэлн дьлэра бьлнэ. Ме системэда те т'эг'мнкърьне, wэки комплекс'са мэщалед агротехникие, вootехникие у т'ошкилдарие, механизасиякърьна процесед гран, ме изне бьд эдэна хwэзне бьнцьн, эк'ияйна куатурэд мэлнбубуна гӧндитие у hасьдарийа h'ӧйwанэт зедьзьн.

Пырса мэлнбубуна гӧндитиейə сэрэкэ— эw зедэкърьна дəранина h'ӧбе нэнэ— h'ӧмэ зу пешцабърына h'ӧму ч'ьqлед дəранина колхоз у совхозайə майнэ. Бона ме йокеда лальмэ мэщалед хwэзийə хопан, хwэзийа ва р'ъш у йа Р'ӧфьлата Дур бьдьз хэбтанъне.

В. И. Ленин h'ысабьлкэр, wэки алданэw пашwэхтийа мэлнбубуна wэлэте мэлэ гӧндитиейə бопа. Партиа гӧндарийа хэбатъ'аред h'ӧму р'ецублика дэтийа сэр ме йокеда, wэки р'есурсед Волга—Ахтубае у Т'ерек'е, Дон у Днепре, Аму—Дарйае у Сир—Дарйае, голэк ч'мед wэлэте мэйо бе h'ӧд у h'ысаб бона к'ара щмаэ'те бьлнэ хэбтанъне.

Беи кукурузэ проблема h'ӧбе нан бь т'эмами нькэрэ бе сафикьне. К'ьлма хwэда йь пленуме, р'ешникед хwэйə туждa Н. С. Хрущ'ков гӧндарийа хэбатъ'ара дани сэр ме йокеда, wэки лальмэ чандийнйа фрокьн у эн'ялийа h'ӧбе кукурузэ бльнцьн. Мэсала хэбатъ'ared колхоза сэр наведе Ленин йь РССА Кабардиае—Балкариае, ед кӧ wь hар hектарэке 82,3 сентнер h'ӧбе кукурузэ стандьнэ, зэ'ф р'ьщ ишшад дьдьн, wэки мэрьв дькарэ бьгйижьн чъ ачьхед мэзьн, wэхте кукурузэ э'йни h'ысаб дььн «ййа дэwэзмэдзтиеz колхоза».

Сэдре колхоза сэр наведе Киров йь пэ h'ийа Кореновске, й'эрwэлате Краснодаре Т. К. Треййкова ишм хwэда бэваледе Хрущ'ков'а, йа кӧ пленумеда hатэ хwэнэдьне, бь бэдэwи гот, wэки кукуруз, ме «хитуна дэнтэ», дькарьи hьмбэри ракетеьи, йа кӧ мэ ме дэрхэ орбита комунистие, ьь к'ӧ hасьлэт ме зэ'ф н'ър'бэ, ме алн мэ бьжэ кӧ зу жь Америкае дэрбэзйэ.

Пленума Коммəр'эзиеда хэбрдэнэк мэзьн дьчу дэрhэса ме йокеда, wэки лальмэ р'эqэма сэре h'эйwанэт у бэре о'wъзьн, йа ч'елэка бь щирэжеда зедэкърьна hасьларийа h'эйwанэтхwайкьрьна мохлуфтие бльнцьн. К'ьлма h'ӧлмэ— гӧндиз'ьлкэр Совета ьӧндие Вершиене йь нэн'ийа Горисе Левоп Машурйан щаба ме нькэра мэлалдаре мэ йа у гот:

—Нэwа кӧ салед дэрбазбуйна гӧндие мэ бь т'эмами hатйа гӧбастьне. Се соqэдед т'эзэ hатйьз вакърьне, щенкърьне у бь дарэда hатьнэ хэмланьне. Сэр р'йа кӧ бэрбэ гӧндие Бр'уне дбёэ, сэр ч'ъме йаpaраке, н'раке бэдэw hатйа чеьрьне, сэр се километрэ бь лула ааанинэ гӧнд. Хенкь ме, колхозэд голэк ойбектед дэранине (бр'ьжьнэ, сьнь'тхано, т'ожзэ у гомед h'ӧйwанот) hатьнэ хэбтанъне. Хэбатъ'ара бь qэwэта хwэ wэкэ 100 малед баш чекырьне, ед кӧ р'эwэца бажара дььнэ гӧнд.

Радио, кино, электрик йа к'ур к'этьнэ нава э'ире бизалийа. Н'этйа бжартынед Советед ци к'мэма э'з эа wи ме бе хэбтандьне.

Awa, нава кӧ салед пашьнда гӧндe мэдa чъ гӧhастьн бунэ.

(Э'Т')

Бəрбъ бжартынед Советед щи

Т'ьвдарəке бжартына дьбиньн

Нна т'эмамийа республика мэда гӧпрэ' т'ьвдарэке бжартынед Советед щи дьбиньн. Wэ алнда хэбатэка зайиед бса эи совхоза Гег'ароте wэхтыкърьнеда дь нэн'ийа Сингаке дэрбэз дььн. Т'эмамийа гӧнде Гег'ароте сэр т'ар'ед агитасиа н'эразвкърьне, hэр т'ар'ьнеда агитаторэк hатйэ вь'ьшкърьне, е кӧ hэрт'ьм бжаркэнед т'ар'е т'ӧп вакэрэ'а бь т'емед «Демократиа советие», «Система советийə бжартьне». дэрhэса сийлъед пленума Коммəр'эзиа ПКГС йанваре у шewрдарийа пешwлед мэлнбубуна республикаед Закавказийə гӧндитиеда qеэ hатьнь дэрбэзькърьне. Ле ниве агитатора жи qеэд хwэ пешдатуйина экономика сохозэр'а гредьдьи.

Qеэд бь сэрэщьм бса жи клуба гӧпрэда тенэ дэрбэзькърьне. Вьра сийлъед Пленума Коммəр'эзиа ПКГС йанваре, шewрдарийа пешwлед мэлнбубуна республикаед Закавказийə гӧндитие, бэшйуед дэрhэса система бжартынеда буна т'емед хwэндьна н'алэйə hэрр'ежи.

Гӧнед Сикк'эре у hай П'амцеда жи ед кӧ дьк'ьнна нава сохоза Гег'ароте агитасиа бари бжартына гӧмэй' пешда дьчэ.

Щ. Зӧрбе

ДО САЛЕД ПАШЬНДА

Жь бжартынед Советед цийə дорбазбуйн н'этйэ нйа, нава кӧ салада гӧндиз чъ гӧhастьн бунэ? Сэпре комподсбзларэ Совета ьӧндие Вершиене йь нэн'ийа Горисе Левоп Машурйан щаба ме нькэра мэалаларе мэ йа у гот:

—Нава кӧ салед дэрбазбуйнда гӧндиз ме бь т'эмами hатйа гӧбастьне. Се соqэдед т'эзэ hатйьз вакърьне, щенкърьне у бь дарэда hатьнэ хэмланьне. Сэр р'йа кӧ бэрбэ гӧндиз Бр'уне дбёэ, сэр ч'ъме йаpaраке, н'раке бэдэw hатйа чеьрьне, сэр се километрэ бь лула ааанинэ гӧнд. Хенкь ме, колхозэд голэк ойбектед дэранине (бр'ьжьнэ, сьнь'тхано, т'ожзэ у гомед h'ӧйwанот) hатьнэ хэбтанъне. Хэбатъ'ара бь qэwэта хwэ wэкэ 100 малед баш чекырьне, ед кӧ р'эwэца бажара дььнэ гӧнд.

Радио, кино, электрик йа к'ур к'этьнэ нава э'ире бизалийа. Н'этйа бжартынед Советед ци к'мэма э'з эа wи ме бе хэбтандьне.

Awa, нава кӧ салед пашьнда гӧндe мэдa чъ гӧhастьн бунэ.

(Э'Т')

4-а Н. С. Хрущ'ков гот,— сианот у мерхасийа кӧр' у qиед щмаэ'та мэ, ед кӧ хуна хwэ р'ет'ьпэ у дь шар'к'ярийа бона азайе у сэрбостийа Wэт'эпиа wэхте шор'е бажкарнане у шор'е Wэт'эпиейи мэзьн э'ире хwэ дапэ».

Эскэрд Советие нава шер'да э'фати у wэт'эпи'ьп, йостатийа эскэрнейə мэзьи, мерхасийа нбйинайи нишандан у жь сода ч'ъма дэрбэзбуйн, р'йа ниве Европае бр'ин, фашистед хунхбр лана wанда h'ьмшр'анйи у байраqа алт'ндарие сэр Бер'ине нъалэьи.

Шмэ'тед йийае эк Эскэрд Советие голэки р'азибун у эw нанькрьи, чъwэ эскэрде азадар.

Жь h'ӧвт милиона зедэтър саадат, матрос, сержант, старшина, qӧмандэр, генерал у адмирадед, кӧ т'эви шор'е Wэт'эпиейи мэзьи бйуи бь, орден у медалед ТРСС hатьнэ р'эwакьрьне, эк 11 h'ӧзар мэрьи зедэтър нave Мерхазе Т'эрqа Советие стандьне.

Нна Qэwэтед Советиейə Сийлъарйа сэр р'ияе qраpа сесна Советэ ТРСС Т'эwрбалъдэ 4-а бь йэк сеана hатйа кӧртькърьне. 1.200 h'ӧзар мэрьед эскэрнейə qалбуйи у hийбуйи вальэръна сэр хабата э'йьи. Ӧwана щарэке маййи тепэ бэр дэгеа хwэ, трактор у комбайнед хwэ сйар дьбьи, дьчьнэ фермед h'ӧйwанотхwэйкьрьне. Ӧw кӧртькърьна эрдэ щарэке маййи эи шэ'хтийа сойасетийа дэwэзте мойə э'ялайh'эз, мэрэке

Qpapeд Пленума йанваре бь ачьхи бьчәдиньн

**

Т'елэдюна колхоза гӨнде Мргашатейө пеш (нэһ'ийа Ноктемберйане) ГӨһара Хото бона һ'Өрмэта qОр'эт'а ПКТС 22-э бөрдө ьылдайь сәр хwэ, wэки дэwса 2.300 кг сала пар исал жь һәр ч'елэжке 2.400 кг шир бьстинэ.

Боршдариед колхозейә т'әзэ

Хбатиед колхоза сәр нэве Спиндарйанэ гӨнде Кәр'нуте эь, нэһ'ийа Ахур'йане qpapeд Пленума Коммәр'кэна ПКТС йанваре цэата хwэйә т'эwорцэ э'нэ'нэкьрьн у богэнийа хwэ дано жи мэщалед форэ, кӨ Партиа Коммунистие бона ййа пецдабрьйна һ'эму ч'ьчлед малнәбуна гӨндитие к'ьшькрьййө. Цдатеда колхозван, ч'эзэкцэн у сьлсбецпьркед колхозейө пеш хбәрдан.

Сьлсбецпьркье колхозе Ш. Барсег'йан цдатеда гот:

—Өз бәгэмйа хwэйә мэзьн дьлэwэ qpapeд пленума йанваре у дахлала нэв. Н. С. Хрущчов. Өw ньсред кӨ пленумеда натиэ э'нэ'нэкьрьне. эwана бона пецдабрьйна малнәбуна гӨндитие голэк фәрьн. Өw жь партиа хwэйә э'зиз голэки р'эзинэ, wэки эw т'ьне бона хwэшкьрьна һ'әле хбатк'әра дьфьйэ. Колхоза мә да мэщалед бын йонэ у дьхарьн дорэина нан, сьлсед шекьр у һасьэта һ'эwчанэт бь чапэка мэзьн бьдно эедэкьрьне.

Сала пар хбатиед хагафоа кӨ эь серк'әрне эе дькьм, жь һәр һектарэка 338 сентнер сьлсе шекьр стонд. Өз сэ дьлм, wэки исал жь һәр һектарэке 400 сентнер сьлсе шекьр бьстинэ у бь ве достанина хwэйә хбатэва бөрбь qÖр'эт'а партиейө 22-э бьм.

Ч'елэдюна колхозе Щ. Сайкайане цдатеда гот, wэки сала пар колхоза wэн алие эедэкьрьна дорэинэ һасьэта һ'эйwанэтда гйнйтэ достанинд бэббэ т'эwь. Wэ шунда өw от, wэки пленума партиейө йанваре цөрс данийө пешййа һ'эйwанэтwэкййа ййа р'эяд бьхәбьтьн у дорэинэ гошт, шир. Ирие у һасьэта һ'эйwанэта wэййа бь чапэка мэзьн бьдно эедэкьрьне. Эwе ньи дә, wэки исал жь һәр ч'елэжкө кӨ эw хwэдькэ, 2.300 кг шир бьстинэ.

Сэрс сэрwэтрййа колхозе эь. Бэбһанийсйан дорбэда хбата колхозейө сала пар хбәрдэ. Өwй достанинар'а т'әwэйи. Өсэ жи эь сәр кемасийа сэкьнй у гот, wэки бона ййа эедэкьрьна һасьэта малнәбуна гӨндитие, жопал у р'езервед wэки баш һөнэ у готи wэна бь р'эwэми бьлнэ хбате. Щдатеда бсэ жи колхозвана З. Макарйан, А. Һарут'йунйан, А. Г'азарйан у газолед майни хбәрдан.

Кар'нутйа боршдариед сосиалистиейө т'әзэ ьылдайь сәр хwэ, wэки жь һәр һектарэка культуред һ'әбэ йан дэwса 12,6 сентнеред к'ьшькрьи, 14,6 сентнера бьстинэ у бь т'эwми 4.670 сентнер текна э'мбара. Бона ве йэке жи хбатиед дэште qpap кьрьнэ, wэки qййатхwалне голэки бьбйо нава эвиед колхозе у чандьнийа 2—3 щара авдьи, ле чандьнийа панзэ мангер'ьни.

Сьлсбецпьркед колхозе сэ дэнэ, wэки дэwса 293 сентнеред к'ьшькрьи, жь һәр һектарэке 303 сентнера бьстинэ. Ле бь т'эwми 32.400 сентнер сьлсе шекьр бьфрөнье дэwлэте. КӨ бь р'ъсити ве боршдарийа хwэ бьфдиньн, сьлсбецпьркәр инада һ'эму мэщала дьз'әриньн, эwана ве 20 тонна qййатхwалййа щи, 5 сентнер суперфосфате у 3 сентнера жи qййатхwалййа азоте сәр хwэлне бьр'ошиньн у плантасиед сьца 5—6 щара авдьи.

Сәр 60 һектар хwэли чапьлийа кукуруз бьклн у жь һәр һектарэке 260—270 сентнер масса ьини бона силосе бьстиньи, 16.200 сентнер силосе пазьрьк. Чапьлийа кукуруз бь щур'е квадрати-нелини бьлнйи, 3—4 щара ви авдьи, 10—15 тонна qййатхwалййа щи у 3—4 сентнер qййатхwалййа малэлне нава хwэлийа чандьнийа кукуруз бьр'ошиньи. Һ'эйwанэтwэкййед колхозе бөрдө ьылдайь сәр хwэ, wэки бона һ'эйwанэте нехкурэке 6.500 сентнер гийа лөгьи у 150 тонна сьлсе шекьр бона дэбре пазьрьи.

Колхозе бсэ жи бөрдө ьылдайь сәр хwэ, wэки дэwса 425 сәрн һ'эйwанэте гьр, 1.550 сәрн һ'эйwанэте ньр, кӨ сала пар колхозеда нэбу, исал 440 сәрн һ'эйwанэте гьр, жь ве р'әсдме 160 сәрн ч'елэк, 1.600 сәрн һ'эwанэте ньр у 140 сәрн хиняр хwэййа, дэwса 620 сентнер гошт, 3.100 сентнер шир у 35 сентнер ирийа сала пар, исал 650 сентнер гошт, 3.250 сентнер шир, 38 сентнер ньи у 45 һ'эwар һек бьстинэ у 490 сентнер гошт, 1.330 сентнер шир бьфрөше дэwлэте. Хбатиед колхозе гли данэ, wэки һ'этани 17-е октябре—р'эwжа бабуна qÖр'эт'а ПКТС 22-а п'ьр'әне борщцарйед хwэ бьфдиньи.

Г. Барсег'йан

БОНА ЧАНДЬНИЙА БЬАРЕ НӘЗЬРЬН

Колхозван у механизатореде колхоза гӨнде Сорипе эь нэһ'ийа Т'алине бона һ'Өрмэта qÖр'эт'а ПКТС 22-э к'ьтьно нава лоца сосиалистие у нава wӨдэки кьнда чawа т'әзэкьрьна трактор, р'ёзр'ьэн у һацатед малнәбуна гӨндитиейө майни хьлакьрьи. Бса жи т'ьмьакьрьна т'ёхьм хлэкьрьи э эw гиһандьна конднса дэwлэте. Wана 150 тонна қййатхwали гӨһасёна һ'эwэн.

Wана бса жи борщ ьылдайь сәр хwэ, wэки чандьнийа панзэ нава се р'ожада хлэкьрьи.

Шэ'рие Өмьр

Т'елэдюна колхоза гӨнде Мргашатейө пеш (нэһ'ийа Ноктемберйане) ГӨһара Хото бона һ'Өрмэта qÖр'эт'а ПКТС 22-э бөрдө ьылдайь сәр хwэ, wэки дэwса 2.300 кг сала пар исал жь һәр ч'елэжке 2.400 кг шир бьстинэ.

XWӘЖКЬРЬНА һ'ӘЙWАНӘТ Р'ЬНД Т'ӘШКИЛКЬРЬНӘ

Колхозванед гӨнде Вардабуре эь нэһ'ийа Апаране минаки һорсал хwэййкьрьна һ'әйwанэте эвьстане исал р'ьяд дано э'ошкилкьрьне.

Һэмбэри сала дөрбэзьйи колхозе ййа эә'ә гиһа, сан, силос у дэра майни дайь сәр һэв. Һ'әйwанэте махзуqотие щие гормда, бь қанунед эоотекниқие те хwэйкьрьне.

Формеда хбата агитэсие-массине жи р'ьяд һатйэ т'ошкилкьрьне.

Qpapeд Пленума Коммәр'зина ПКТС йанваре нава һ'әйwанэтwэкййада к'эта хбатейө т'эwэ пешда анине у эwана бона эедэкьрьна һасьэта һ'әйwанэт борщдариед т'әзэ ьылдайь сәр хwэ. Ч'елэждюпед колхозе С. Накобйане, Е. Нәкобйане, С. Барут'йунйане борщ ьылдайь сәр хwэ, wэки исал һәр йэк, жь һәр ч'елэжке кӨ эw хwэйдьлэн, 1.850 кг шир бьстинэ у бона һ'Өрмэта qÖр'эт'а ПКТС 22-э плана хwэйә сала һ'эwтсалиейө сьсйа жь wӨдэ зутэр бьфдиньи.

Н. Флит

Боршдариед колхозейә т'әзэ

Хбатиед колхоза сәр нэве Спиндарйанэ гӨнде Кәр'нуте эь, нэһ'ийа Ахур'йане qpapeд Пленума Коммәр'кэна ПКТС йанваре цэата хwэйә т'эwорцэ э'нэ'нэкьрьн у богэнийа хwэ дано жи мэщалед форэ, кӨ Партиа Коммунистие бона ййа пецдабрьйна һ'эму ч'ьчлед малнәбуна гӨндитие к'ьшькрьййө. Цдатеда колхозван, ч'эзэкцэн у сьлсбецпьркед колхозейө пеш хбәрдан.

Сьлсбецпьркье колхозе Ш. Барсег'йан цдатеда гот:

—Өз бәгэмйа хwэйә мэзьн дьлэwэ qpapeд пленума йанваре у дахлала нэв. Н. С. Хрущчов. Өw ньсред кӨ пленумеда натиэ э'нэ'нэкьрьне. эwана бона пецдабрьйна малнәбуна гӨндитие голэк фәрьн. Өw жь партиа хwэйә э'зиз голэки р'эзинэ, wэки эw т'ьне бона хwэшкьрьна һ'әле хбатк'әра дьфьйэ. Колхоза мә да мэщалед бын йонэ у дьхарьн дорэина нан, сьлсед шекьр у һасьэта һ'эwчанэт бь чапэка мэзьн бьдно эедэкьрьне.

Сала пар хбатиед хагафоа кӨ эь серк'әрне эе дькьм, жь һәр һектарэка 338 сентнер сьлсе шекьр стонд. Өз сэ дьлм, wэки исал жь һәр һектарэке 400 сентнер сьлсе шекьр бьстинэ у бь ве достанина хwэйә хбатэва бөрбь qÖр'эт'а партиейө 22-э бьм.

Ч'елэдюна колхозе Щ. Сайкайане цдатеда гот, wэки сала пар колхоза wэн алие эедэкьрьна дорэинэ һасьэта һ'эйwанэтда гйнйтэ достанинд бэббэ т'эwь. Wэ шунда өw от, wэки пленума партиейө йанваре цөрс данийө пешййа һ'эйwанэтwэкййа ййа р'ьяд бьхәбьтьн у дорэинэ гошт, шир. Ирие у һасьэта һ'эйwанэта wэййа бь чапэка мэзьн бьдно эедэкьрьне. Эwе ньи дә, wэки исал жь һәр ч'елэжкө кӨ эw хwэдькэ, 2.300 кг шир бьстинэ.

Сэрс сэрwэтрййа колхозе эь. Бэбһанийсйан дорбэда хбата колхозейө сала пар хбәрдэ. Өwй достанинар'а т'әwэйи. Өсэ жи эь сәр кемасийа сэкьнй у гот, wэки бона ййа эедэкьрьна һасьэта малнәбуна гӨндитие, жопал у р'езервед wэки баш һөнэ у готи wэна бь р'эwэми бьлнэ хбате. Щдатеда бсэ жи колхозвана З. Макарйан, А. Һарут'йунйан, А. Г'азарйан у газолед майни хбәрдан.

Кар'нутйа боршдариед сосиалистиейө т'әзэ ьылдайь сәр хwэ, wэки жь һәр һектарэка культуред һ'әбэ йан дэwса 12,6 сентнеред к'ьшькрьи, 14,6 сентнера бьстинэ у бь т'эwми 4.670 сентнер текна э'мбара. Бона йэке жи хбатиед дэште qpap кьрьнэ, wэки qййатхwалне голэки бьбйо нава эвиед колхозе у чандьнийа 2—3 щара авдьи, ле чандьнийа панзэ мангер'ьни.

Сьлсбецпьркед колхозе сэ дэнэ, wэки дэwса 293 сентнеред к'ьшькрьи, жь һәр һектарэке 303 сентнера бьстинэ. Ле бь т'эwми 32.400 сентнер сьлсе шекьр бьфрөнье дэwлэте. КӨ бь р'ъсити ве боршдарийа хwэ бьфдиньи, сьлсбецпьркәр инада һ'эму мэщала дьз'әриньн, эwана ве 20 тонна қййатхwалййа щи, 5 сентнер суперфосфате у 3 сентнера жи қййатхwалййа азоте сәр хwэлне бьр'ошиньн у плантасиед сьца 5—6 щара авдьи.

Сәр 60 һектар хwэли чапьлийа кукуруз бьклн у жь һәр һектарэке 260—270 сентнер масса ьини бона силосе бьстиньи, 16.200 сентнер силосе пазьрьк. Чапьлийа кукуруз бь щур'е квадрати-нелини бьлнйи, 3—4 щара ви авдьи, 10—15 тонна қййатхwалййа щи у 3—4 сентнер қййатхwалййа малэлне нава хwэлийа чандьнийа кукуруз бьр'ошиньи. Һ'эйwанэтwэкййед колхозе бөрдө ьылдайь сәр хwэ, wэки бона һ'эйwанэте махзуqотие 6.500 сентнер гийа лөгьи у 150 тонна сьлсе шекьр бона дэбре пазьрьи.

Колхозе бсэ жи бөрдө ьылдайь сәр хwэ, wэки дэwса 425 сәрн һ'эйwанэте гьр, 1.550 сәрн һ'эйwанэте ньр, кӨ сала пар колхозеда нэбу, исал 440 сәрн һ'эйwанэте гьр, жь ве р'әсдме 160 сәрн ч'елэк, 1.600 сәрн һ'эwанэте ньр у 140 сәрн хиняр хwэййа, дэwса 620 сентнер гошт, 3.100 сентнер шир у 35 сентнер ирийа сала пар, исал 650 сентнер гошт, 3.250 сентнер шир, 38 сентнер ньи у 45 һ'эwар һек бьстинэ у 490 сентнер гошт, 1.330 сентнер шир бьфрөше дэwлэте. Хбатиед колхозе гли данэ, wэки һ'этани 17-е октябре—р'эwжа бабуна qÖр'эт'а ПКТС 22-а п'ьр'әне борщцарйед хwэ бьфдиньи.

Г. Барсег'йан

Колхоза гӨнде Норакерте эь нэһ'ийа Басарґечаре 4.500 пэзи хwэй дька, жь к'ижане ийа 350 пэзи эанэ. Тер'а һатйа дитьне исал жь йэ пэзэке дэwса 2,5 кг 3,5 кг ньи бьстинэ, эе ивание пеш С. Ибрайимов борщдарне ййа бьлнд ьылдайь сәр хwэ.

Шькяда: С. Ибрайимов бәрхе т'эзьбйир'а ша дьлэ. Фото йа **П. Чолагйан**

ЛӘЩА МЕХАНИЗАТОРА

Механизаторед совхоза сәр нэве Сталин эь нэһ'ийа Ноктемберйане бона мнасәрьрьна qpapeд Пленума Коммәр'кэна ПКТС йанваре һэр'а к'ътьно нава лоца сосиалистие у һәр тьшти дьки, wэки бь һазьрькэ мэзьна дәстьй хбата чандьнийа бйаре бьклн. Өва иди эт'ецэ wӘдэйә, wэки механизаторед парка машина т'әзэкьрьна т'эwамйа машиней малнәбуна гӨндитие хлэкьрьне у ч'эвньер'ие хбата бйарене.

Механизатора һ'әта нйа 300 тонна қййатхwалййа щи у бса жи 170 тонна қййатхwалййа мэзьни гӨһасёна эwане у сәр шовед бйаре р'эшандьна.

Р'ьяд у механизаторед совхозе дьп'әдиньи, wэки хбата чандьнийа бйаре нава wӘдэки кьнда хлэкьрьи у бь достанинед хбатейө т'эwэна бәрбэр'и wэбуна qÖр'эт'а ПКТС 22-а бьи.

М. Пог'осйан

БОНА ЧАНДЬНИЙА БЬАРЕ НӘЗЬРЬН

Колхозван у механизаторе колхоза гӨнде Сорипе эь нэһ'ийа Т'алине бона һ'Өрмэта qÖр'эт'а ПКТС 22-э к'ьтьно нава лоца сосиалистие у нава wӘдэки кьнда чawа т'әзэкьрьна трактор, р'ёзр'ьэн у һацатед малнәбуна гӨндитиейө майни хьлакьрьи. Бса жи т'ьмьакьрьна т'ёхьм хлэкьрьи э эw гиһандьна конднса дэwлэте. Wана 150 тонна қййатхwали гӨһасёна һ'эwэн.

Wана бса жи борщ ьылдайь сәр хwэ, wэки чандьнийа панзэ нава се р'ожада хлэкьрьи.

Шэ'рие Өмьр

Т'елэдюна гӨнде Шоржейө пеш эь нэһ'ийа Красноселске р'айа Сатйукова 12 т'елэжка хwэй ьлэ. Өwе борщ ьылдайь сәр хwэ, wэки дэwса 1.520 кг сала пар исал жь һәр ч'елэжке 1.850 кг шир бьстинэ.

Шькяда: Р'. Сатйукова дэбре дьлэ

ЦИМАЭ'та советийейө хөрхwэзие дьлэ п'ьвэ-ше. Ле эw бса жи эйане нэдэ qэwэтед мэйә хwэйкьрьне. Йна wэ'дэйә, ч'ewа э'ламэтийа wэк'илед нартиед п'ьлэ у комунистиеда һатйа готье, wэхта мэрьв дькьрэ пешййа агрэсеред империалистие бьбйр'э у нэйелэ кӨ шэ'е к'эwдийае неиэда бе. Ле һэтани кӨ сильһканина т'эwорэи у т'ьмьи пое сери, wэхтед сосиалистие гэрэке эорайа хwэйкьрьна wэлатед хwэ дайньйо сәр дэрэшэкэ бьйи.

Qэwэтед Советийейә Силһ'дарие ййа пешда дьъйи, эорайа хwэйә шэр'ванне ййа п'эр' дьъйи. Ачьхиед экономйка, бәм у техника мэ мэщал дан, wэки эьдэс кӨ эьлыэ ч'эка атомие, р'ьяте-ред һ'эму щур'ьйи, ве р'ьсдмеда р'ьяте-ред бәлестийейә орг'анизмтеталие, ез кӨ бь дьхарьн-тэна орг'ьйие дуз бьһьйьи һ'эму щр'ьтед т'эпа дийае, дано дэсте орди у флоте.

Ле qэwэтед мэ т'эне нава техника шэр'ванейә эорэ инна. Һэбуна мэйә сэрэка—эw мэрьвед советиена, амьни у гӨмайбуна нава бэрбь Wэ'эн, партиа у идеа марк'сизм—ленинизме.

Секэр—р'ьяетие т'ьэ'бурэ майор Воронин, ез кӨ мэйа майейә сала щар бь эгърькрьна р'ьакета э'ьлыэна фр'ида щэ'сусие бьнэ'эра Свердловске жорда анино харе, эw масала нэзьбуна эекаре мэ у йостатийа wийә шэр'ванне нишанльэ. Ез мерхәййа һорщар эекарей мэ—Зигапшин, Попласки, Крйучкоски, Фелотов йь фртона опезнеда т'ьмамйа дьйае эанлэгьри йнщт.

Йна эь Орди у флоте нэда канне инициатина wэно э'ффандарие борбь qÖр'эт'а партиейә 22-э пешда һатйэ. Бь һӨбй wэт'ойньне п'ьрэскарет Н—ские пешда нэтьно, ед кӨ гэли һэлед хwэйә щергед Qэwэтед Силэь'дарнеда дьъйи бона бь комунисти йнибьи, бь'эбтьн у бьйки, сала qбахкьрьна хwэйә э'ьлыэда эwана бьйне шэр'ванед дорбдар у бь сайэсэти пэзьр, п'ешзаненед бьи, спортсменед дорщовэи. Ови инициатина Һ'ими нава п'ьяед эекэр у комунисед эекэрнеда болабуна.

Т'ошкилэта ДОСААФ-йә wэт'ойньэие-йә масеан жи алие эорбуна wэдет дьъэ.

Щ'ьаэта мэ бь Һ'бй у ч'бкэрика мэзьн р'ожа э'йТа Эекэр Советие. эw-дэлед хwэйә һ'ьэкьрьи—Qэwэтед ТРОС Силэь'дарие—эйкьйред э'ддаһйэ амьн бьмбарэк дьъэ.

Д.Нуэнесов
Полковник

Биранин дəрhəqа досте мləте к'ӧрд академик Иосиф Абгарович Орбелие р'əh'мəтида

Сала 1928-е Комитеа Мəрк'озиеҗа Партиа Коммунистиеҗо Ӧрмəнистане к'оман хӧртед к'ӧрд шапьеҗо Ленинграде бона хwəпьше. Оз жи наваа wе к'омеда бум. Ьəза Ье чаxе мэк'ъобеда ьиндьӧм эз пе Ь'оьам, ӧ Ленинградеда бламарокн мэзьи, р'ӧььатиан у Академие Иосиф Абгарович дьмиnэ. Мэ к'ӧрдзан Иосиф Абгаровиче к'ьтьи ьаьбьеҗо, к'ӧ ӧw газьки ль Ӧрмэнистане у К'ӧрдстане гор'иайа, ьиnи эмане к'ӧрда, т'эриҗ у мэдэнйята wан у йа эрмэнййа буйо. Мэ хwэ бхтохwар h'эса дькьр, к'ӧ эме wи бламдаре наь у доиг бьбиньи. Чаxе эм ьатьиа Ленинградеда, бь т'эми у wасйэте Г'рӧ Шьаиьов, е к'ӧ бь алик'арийа Комиор'эзие эм ьшьиьи сар хwэдьне, эм чуьо мала Иосиф Абгаровиче. Ӧwи бь ььлэки ша, бь шамери у мэгуэи эи qəбуд к'ьрьи. Дь хӧрдзана хwэда qса h'эwасдар дарьнqа жийина к'ӧрда у h'але wанада мэр'а гьэи кьр. Ӧwи дьгот кӧ т'эриqеда, бэре-бореда к'ӧрда р'ɔлэкэ мэзьи дь т'эриqа мэлтеа Р'ьньата Пешинда кьрйо, кӧ т'эриqа к'ӧрда т'эриqа шэр'е к'ӧрдано бе сэрбостие, кӧ ньа наз халре к'ӧрда мэрьвед хwэдьи у хwэдьқэр кемьи, ӧwи qɔэ дькьр, кӧ ньа мlэтед к'ӧрд к'ӧтйэ эолуэие, ьатйэ н'эрчэ-н'эрчэкьрьие у эераqьнье. Ьазьма ьуи, хӧртед к'ӧрд бап ьиn бьи, вэгэ'ьи у бьбьи п'эрвэред халре хwэ, жер'а qɔлъе бькьи.

Эи гэие Иосиф Абгаровиче к'ьтьи нап дьле мэ у сэре мэда ман ь'эта-ь'ӧтэе.

Wи чаxи Иосиф Абгаровиче дэрсдар у т'эмидаре мэ. Ӧwи Ьэнэе хожхӧрййа мэ дькьр, ьэрwэхт дьйатэ рабфаке цэм мэ, мэ'а собэт дькьр, h'ал у h'эwале мэ ьпрс дькьр, т'эми у wайсэт дьлаьэ мэ.

Сала 1931-е эм чар хӧртед к'ӧрд, ед кӧ рабфак хлаз кьрьйун к'ьтьиэ факультета филологие ла университетэ Ленинграде. Ль wэдэре Иосиф Абгаровиче дэрсдаре эмане к'ӧрди е иеньи бу. Wэхтедэрсе Иосиф Абгаровиче ин кӧ к'ӧтане дэрсдар бу, де бса эи т'эмидар у шиpэт'аре мэ бу. Ӧwи занинакэ бапи дэрhəqа т'эриqе, т'эриqа мэдэнйята мlэте к'ӧрд у эмане к'ӧрди да мэ у эм ьиnи wан ььрьи у ӧса кьр, кӧ мэ эи ьпк h'ьздььр. Дэрсе кӧ Иосиф Абгаровиче ььлэ мэ, дь жийина мэда, йа мьи, йа Аналаниэи у Сукермаидэ р'ека т'эзэ вэкьр, мэ эw ре бьр'и у эм бэр бь к'ӧрдзане чун у бь сэрк'арийа И. А. Орбели буна к'ӧрдзан. Ӧм ньа газэк к'ӧбарьи, кӧ эм бэр дэсте wи буиэ к'ӧрдзан, газэк wэхт бэр дэсте wи хабьтиэ.

Иосиф Абгаровиче h'имдаре к'ӧрдзанийа Ленинградеку. Ьь хомкӧрийа И. А. Орбели газэк к'ӧрдзан ьатьиэ ьазьркьрьие. Авалиаэи, Сукерман, Р'уденко, Аристова, Бакаев у ед дьие, ьь щэм wи ьиn буиэ у бэр дэсте wи хабьтиэ.

Ьь сайа хабата И. А. Орбели ль р'эх институтэ Р'ӧььатзэние бэре э'wэьи ьь Т'ӧчэ Советие Ленинградеда п'ар'э к'ӧрдзание ьатэ т'эшкилэ'ьрьие. Ь'эта ве ar'ие И. А. Орбели р'ебьри ьь ve n'ape дькьр.

И. А. Орбели газэк хабата практики бона хэалре к'ӧрд кьрйо.

Сала 1914-да к'омала хэалре к'ӧрд бь пане «Геһандэне» ль шьвэре Хое wэкэзе хwэ Ӧдэал Г'езэд ьанда Петербурге, кӧ бь к'омандэрйа бламдард Урьесте эанфба жь мlэте к'ӧрдар'э чеььи. Академиае эw шӧхбэ спарта И. А. Орбели. Ӧwи эанфбае к'ӧрдэйо практик чеььи, зе шэр'е империализта ньйиш эв йока мlасэр бь.

И. А. Орбели чаwа дэрсдаре эмане к'ӧрди сала 1913-1914 ьь университета Петербурге дэрсе эмане к'ӧрдан дьлаи. Ӧwи газэк хабат кьрйо дь дэрэца ьиnбуна мэдэнйята к'ӧрда, хэреди бэрэбуна эпос у фольклора к'ӧрди буйа. Газэк материалэд wи дэстиисдар (ч'ьр'ок, h'ьк'йат, бойт', эпос, хабэрйата к'ӧрди-уьеи у е дьие) ьанэ.

Гэние бсйэ, кӧ И. А. Орбели газэк г'ӧьдэрйа хwэ дьда сар пьрса ьазьркьрьиа калред к'ӧрдзан жь к'ӧрдан. Сайа алик'ари у сэрк'арийа Иосиф Абгаровиче ьь wазэте мэда к'ӧрдзани дэрэца Ирэнисаие дэрк'этйа, буйа п'эрэкэ сэрбэхwэ у сэрбэст йа Р'ӧььатзанийа советие.

Интеллигенсиа мlэте к'ӧрд у хэалре к'ӧрди ь'эзэр щ а ри шьк'ьдьарьи жь хост у дэрсдаре хwэ И. А. Орбели, т'ӧ щара эм ӧэщьи, щамери у хэрхwэзийа wи у кьрьиа wи бир ньйьи у эме ьэргэв ньве wи ьиnьи бирра хwэ чаwа ньа у ниmаиа дэсти у братийа мlэте к'ӧрд у эрмэни.

Qэнэте К'ӧрдэе

Кандидате бэме филологие

Qса дохтрие

дэрhəqа БАЖитийа ЗАР'АДА

Ьэза бэреда мэрьи сэр wе фькребун, wэки ьэр'е эме мэзьи дькьрьи бь нэхwэшийа бажитие бьк'эвьи, wэки щэм зар'а эw ньэхwэшийа дэгwа сэрда те. Ь'этэни ньа жи эз фькра щэм ве у бапа ьэза у эwэ м'ьи, wэки wэхте зар'о хwэ дьгазьни, эwана г'ӧй надье у дьбежьи, wэки ьЬэки дешэ, ве дэрбабо. Ье эw нет нэр'аста, эw йиане дьгиnэ зар'а, эw эш у газьи газэк щара ньшанед нэхwэшийа бажитиено. Ньа ьатйэ изьабтьрьие, wэки бажите щэм зар'а пешда те у эwана бь ве ньа газэки нэхwэш дьк'эвьи, ка кӧ мэзьи.

Ньа ӧса жи ьатйэ изьабтьрьие, wэки бажити нэхwэшийэ бсэна, кӧ дьқэр балайи г'эмамийа жэрсае мэрьвабэ. Wэхте ве нэхwэшие газэк щара ээра дьлае мэрьва у тамаре хуне дьк'эвэ, пане эw дэрбази ьэстуйа дьйэ.

Мэрьи бь щаме 10-а ь'этани 20—сэлиеда бь нэхwэшийа бажитие дьк'эва, ле щэм мэрьве мэзьи эw жь 40-салие дэстпедьбэ.

Чьэас зар'о бьк'уйэа, нэхwэшийа бажитие щэм wи эwдае ьйа гран дэрбаз дьбэ у эра эwэьи эw ь'ӧйбми сэр дьлае wи дька.

Бона зар'е мэ дури ве нэхwэшие бьи, ьазьма wэхте эw хwэ дьгазьни, wи пэр'а-пер'а бьбьиэ сар дэхтр.

хWəйкьрьна ЗАР'А пəй нəхWəШИЕР'А

Wэхте зар'о нэхwэш дьк'эвьи у г'ак дьбьи, ьазьма пай нэхwэшиер'а гӧбдарийа хwэ ьйа бьдиэ сар зар'а, чьмки эwана wи чахи състьи.

Зар'а нэхwэш, wэхте ььиэки п'ьк дьбэ, ядн нэхwээ нава ньйиада бьминэ. Je де у бав гэрэке гӧбдарийа wи ньйьи, гэрэке wи нава ньйиада хwэйкьи, ь'этэни эw р'ьнд ӧрийдьбэ у wэхте дохтр ядн да wи чахи зар'о дьқэра р'эбэ. Wэхте зар'о нэхwэшэ ьазьма ва кӧ т'эне р'ьнд ье бьиьер'ьи у зар'о дьхwэзэ р'абэ у бьдиэ, гэрэке ньешьи, ье истолэкэ бь'чьк дькэрьи дьйньйо ньа щийа, орг'ане банежйа сэр, кӧ эw хwэр'а ньйьи ьесабэ у бьдиэ йане эи ньшта wи бьк'ӧтьйо кэр'ьвата у бэ'ягьки дайньйо бэр ц'ала wи ьй эw бькэрбэ ьеса р'уне.

Wэхте зар'о паши нэхwэшие п'ьа дьбэ, гэрэке ияне ньдьне, кӧ эw кэра йиньбэ, к'т'еба бьхуна у ньйеаьи ьйьаа йэр'ьа щэм, ь'этани кӧ дохтр ияе ньа.

ЛАЗЬМЭ ЗАР'А БАШQЭ Р'АЗИНЬН

Бона саг'ьамийа зар'ед бь'ук хэw т'ьштэки газэки мэзьи. Система wано нерва газэк зу дьwэсто, бона эw нервана ьесабьи, ьазьма зар'о р'ьй'эт у р'ьнд р'азен. Эw зар'ед кӧ р'ьнд р'азен сьсто, мэ'дэкрийа, грииокэ у р'ьнд нэхwэ.

Кӧ зар'о р'ьй'эт у р'ьнд р'азен, бэри р'ьй'эи ьлэмэ мэдьки сэкьи кӧ эw кэр'ьвата банцда р'азен, чьмки wэхте р'ьй'эт'а'ьдьда, йа аза у ьеса р'адье.

Wэхте зар'о т'эв мэзьна р'ьдьеи гэлэки ййандаре, чьмки эwана ньа р'ьй'эт р'азен, ньа жи дькэрьи зу нэхwэшийа жь wана ньдьи.

П'ак дьбэ кӧ зар'а кэр'ьватеq ь'ьсьнэ дэрг'ьтида р'азньйи, дрежайа к'ьжана гэрэке метрэк 20 сантиметрбэ, бона зазар'о дьхwэзэ р'абэ у бьдиэ, гэрэке ньешьи, ье истолэкэ бь'чьк дькэрьи дьйньйо ньа щийа, орг'ане банежйа сэр, кӧ эw хwэр'а ньйьи ьесабэ у бьдиэ йане эи ньшта wи бьк'ӧтьйо кэр'ьвата у бэ'ягьки дайньйо бэр ц'ала wи эw бькэрбэ ьеса р'уне.

Wэхте зар'о паши нэхwэшие п'ьа дьбэ, гэрэке ияне ньдьне, кӧ эw кэра йиньбэ, к'т'еба бьхуна у ньйеаьи ьйьаа йэр'ьа щэм, ь'этани кӧ дохтр ияе ньа.

Меванед жь Гӧрщстане

Вэр чэна р'эqи ияеща ансамбля щмэ'та гӧрдаһе к'ьлам-р'эqасейа Дэwэтейе эмэқдар ль ӧрмэниһармония Ереванеда консерт да. Ья кӧ Жьале т'эмашаһайда ль h'эwэск'арикэ мэзьи ьатэ qабукьрьие.

Шьклада. (жоре) ансамбля к'ьламр'эqасе, (жере) р'эqасчийа ансамбле Т'инадин wэхте листька «Узундара».

Фото ед Р'. Ьамбарэумйан

К'т'ебед т'ӧэзэ

Ньширота Ӧрмэнистанеһэ дэwлэте да ньшьркьрьие к'т'ебед ьана:

Р. h. Хачатрйан.—Жь т'эрйца пресса комунистед wазатед дэрэһйо эрмэни. 150 р'у.

С. Мик'айелйан.—Хwэндьна професионал—техниие Ӧрмэнистана Советиеда. 92 ру.

Института т'эрйца партиэйо р'ех Комиорк'эзиа ПК Ӧрмэнистане, йа филиала ермэнийэ р'ех института марк'сизм-ленинизмэйо Комиорк'эзиа ПКТ'С. .

Гази у ьэзгоед р'эволйтсиа. 703 ру.

В. Г'. Севйан.—Мqабли реваюционизме пьрсед дэwэтеqа, 200 ру.

Адреса редакэйе: Ереван, проспекта Ленин №25. Телефон: редактор-2-52-41, к'ат'ьбе щабдар- 2-83-80, сэрwедед п'ара-2-07-78.

Типография № 2 Главного управления издательства и полиграфической промышленности Министерства культуры Армянской ССР. Кируняица, № 8. ВФ 06918